ਸੁਨੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1665)

14 ਫਰਵਰੀ, 2019

[ਏ. ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 - ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾ - ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਵਾਰਡ - ਪੀੜਤ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ, ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਇੱਕ ਬੱਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ - ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ - 48,33,235/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ, ਗਣਿਤ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ - ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ: ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ - ਆਯੋਜਤ: ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖਤ ਮਿਆਰ ਜਿਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ - ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਬੂਤ: ਸਰਵੋਤਮ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ - ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ - ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਆਯੋਜਿਤ: ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੁਝ ਸਰਵੋਤਮ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ।

ਪਟੀਸ਼ਨ: ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅਵਾਰਡ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਸੀਮਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਸੀਮਤ ਆਧਾਰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਬਹਾਲ ਹੈ - ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਏ.ਡੀ.2 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਆਰ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ" ਗਵਾਹ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਟ ਮੈਪ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪਰਾ 19, 20] [341-ਡੀ; 342-ਈ-ਜੀ]

1.2 ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ, ਅਰਥਾਤ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਘਟਨਾ, ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਹਾਦਸਾ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖਤ ਮਿਆਰ ਦਾ। [ਪੈਰਾ 20] [348-E-F]

1.3 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1-ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੱਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2 ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ S. ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, AD-2 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਹੀ ਛੱਡੋ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੱਖੀਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਰਹੱਸਮਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਤਰਕ ਦੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ,

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ ੨੧, ੨੬, ੨੮, ੨੯] [੩੪੮-ਜੀ; 350-E-F; 352-ਸੀ-ਐੱਫ; 353-F-G]

1.4 ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹ-AD 2 ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਪੂਰੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਟੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਮੇਤ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ 2 ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪਰਾ 30] [353-G-H; 354-ਏ-ਬੀ]

1.5 ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ "ਸਰਬੋਤਮ" ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਟੱਚਸਟੋਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਿੱਲੀਨ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਚੰਗੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੀ। ਦੁਰਘਟਨਾ [ਪੈਰਾ 31] [354-ਸੀ-ਈ]

1.6 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2-ਡਰਾਈਵਰ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੱਗੇ AD 2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਬੱਸ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਸਾਈਡ 'ਤੇ, ਐਸ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੜਕ ਦੇ ਸਹੀ ਪਾਸੇ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਈ.ਡੀ. 2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 32] [354-F-G]

1.7 ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ

ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਸ ਮੋਰੇਸੋ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। [ਪਰਾ 33] [355-ਏ-ਸੀ]

1.8 ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34] [355-ਸੀ-ਈ]

ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ. ਜੋਕਿਮ ਜ਼ੇਵੀਅਰ ਕਰੂਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2013) 10 SCC 646 : [2013] 10 SCR 480; ਮੰਗਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2018) 5 SCC 656 : [2018] 5 SCR 287 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.9 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 35, 36] [355-F-H; 356-ਏ]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2017) 16 SCC 680 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਕੁਸੁਮ ਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਸਤਬੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2011) 3 SCC 646 : [2011] 3 SCR 480; ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2009) 13 SCC 530 : [2009] 6 SCR 362; ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਸ਼ੀਲਾ ਦੱਤਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2011) 10 SCC 509 : [2011] 14 SCR 763; ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1994) 3 SCC 569 : [1994] 2 SCR 375 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2011] 3 SCR 480 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2009] 6 ਐਸਸੀਆਰ 362 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2011] 14 SCR 763 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2013] 10 SCR 480 ਪੈਰਾ 34 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2018] 5 SCR 287 ਪੈਰਾ 34 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1994] 2 ਐਸਸੀਆਰ 375 ਪੈਰਾ 29 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2017) 16 SCC 680 ਪੈਰਾ 35 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1665।

ਐਸ.ਬੀ. ਵਿੱਚ ਜੈਪੁਰ ਬੈਂਚ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 25.07.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ 2017 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 521।

ਅਨੁਜ ਭੰਡਾਰੀ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ। ਐੱਸ.ਕੇ. ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਐਲ.ਕੇ. ਪਓਨਮ, ਨੀਰਜ ਬੌਬੀ ਪਓਨਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਟੋਮਥਿਨਗਨਬੀ ਕੋਇਜਮ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.ਐੱਸ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਜੈਪੁਰ ਬੈਂਚ, ਮਿਤੀ 25 ਜੁਲਾਈ, 2018 ਨੂੰ ਐਸ.ਬੀ. 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 521, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਸਵਾਈ ਮਾਧੋਪੁਰ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ") ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ, ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ

ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ SBCMA ਨੰ. .581/2017 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 28 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਸੀਤਾਰਾਮ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3, ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਿਤਾ) ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ-25 SA 6923 ਸੀ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਇੱਕ ਰਾਜੂਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਆਰਜੇ-26/ਪੀ.ਏ. ਵਾਲੀ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਬੱਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। 0042, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸਵਾਰ ਰਾਜੂਲਾਲ ਖਟੀਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੀਤਾਰਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ 2,62 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 02,408/- ਅਤੇ ਰੁਪਏ 1,13,42,984/-।

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਇਜ਼ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਹੈਲਮੇਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਟਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ।

5. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 14 ਦਸੰਬਰ, 2016 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ (ਅਪੀਲੈਂਟ ਨੰਬਰ 1) ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੂਲ ਚੰਦ ਕਿਰਾੜ (ਏ. 3.) ਨੇ ਵੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਬੱਸ ਦੀ ਟੱਕਰ ਕਾਰਨ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ('IPC') ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 279, 337 ਅਤੇ 304A ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ FIR ਨੰ.247/2011 (ਐਕਸ.1) ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ.2) 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 134/187 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ

'ਤੇ "ਐਕਟ")। ਇਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 6. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਭਾਗਚੰਦ ਖਟੀਕ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਵਦ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਪੈਦਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰਬਰ ਆਰ.ਜੇ. 25 ਐਸ.ਏ 6923, ਜੋ ਕਿ ਸੜਕ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ। ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਵਾਲੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ-26/P.A. 0042 ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਆ ਰਹੀ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਨਵਾਰੀ (ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2) ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਭਾਗਚੰਦ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਨਵਾਰੀ (ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

7. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਗਚੰਦ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ (ਐਕਸ.2) ਵਿਚ ਦਰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਈ. ਕਿਉਂਕਿ, ਉਹ ਪਖਾਲਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ 3 (ਤਿੰਨ) ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਭਾਗਚੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਭਾਗਚੰਦ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਗਚੰਦ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਭਾਗਚੰਦ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਸ਼ਿਵਾਦ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਘਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

8. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫਿਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਬੱਸ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਾਈਟ ਮੈਪ (Exh.3) ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਾਹਨ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਭਾਗਚੰਦ ਖਟੀਕ (ਏ.ਡੀ. 2) ਦੇ

ਅਣਪਛਾਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੁੱਛਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਭਾਗਚੰਦ ਨੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਣਗਹਿਲੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ.2) ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ. 4) ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਦਮੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਕਟ (ਐਕਸ.7) ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬੱਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 2.

9. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 133 (ਐਕਸ.6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਟੋਂਕ ਬੱਸ ਡਿਪੂ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ-26/ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧੀ ਬੱਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ। ਪੀ.ਏ. 0042. ਫਿਰ ਇਸਨੇ ਐਕਟ (ਐਕਸ.7) ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ-26/P.A. 0042 ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਬੱਸ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੋ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 48,33,235 ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 48 ਲੱਖ 33 ਹਜ਼ਾਰ ਦੋ ਸੌ ਪੈਂਤੀ ਰੁਪਏ) ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਆਜ ਨਾਲ. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1) ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ। 38,33,235 ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 38 ਲੱਖ 33

ਹਜ਼ਾਰ ਦੋ ਸੌ ਪੈਂਤੀ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ 10,00,000 ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

11. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਣਿਤ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਸ.ਬੀ. 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.581 ਜਦਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਐੱਸ.ਬੀ. 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.521 ਅਤੇ ਐੱਸ.ਬੀ. 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.522, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜੈਪੁਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ। 25 ਜੁਲਾਈ, 2018 ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ, ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਜਾਂਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸੀ, ਕਿ ਗਵਾਹ ਭਾਗਚੰਦ (ਏ.ਡੀ. 2) ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸਾਈਟ ਮੈਪ (ਐਕਸ. 3) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ , ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸੀਤਾਰਾਮ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ), ਜੋ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

12. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਜ ਭੰਡਾਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ। ਸ੍ਰੀ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਾਵਤਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗਚੰਦ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਲੀਅਨ ਸਵਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਜਾਂਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ('ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਸਵਾਰ ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ

ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੜਕ ਦਾ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। .

13. ਸ੍ਰੀ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਿਰਫ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕੇ, ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ, ਸੰਜੋਗ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸ.3) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਹੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸੜਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਭੇ ਨਾਲ ਜਾ ਟਕਰਾਈ, ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅੱਗੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕੁਸੁਮ ਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਬਨਾਮ. ਸਤਬੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। 1, ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ. ਹਿਮਾਚਲ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। 2, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਸ਼ਿਲਾ ਦੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ।, 3 ਅਤੇ ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਜੋਕਿਮ ਜ਼ੇਵੀਅਰ ਕਰੂਜ਼ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. 4, ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ।

14. ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਟ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਬਲਕਿ ਭਾਗਚੰਦ (ਈ. 2) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹੀ ਗਵਾਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਗਵਾਹ। ਸ੍ਰੀ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ, ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਲਟਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ

ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ। ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਸ਼੍ਰੀ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ res ipsa loquitor ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੱਸ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਸੂਰ ਲਾਈਟਰ ਵਾਹਨ ਯਾਨੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਬੱਸ ਤੇਜ਼ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਬੱਸ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡੋ ਅਤੇ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

16. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੀਤਾਰਾਮ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬੈਚਲਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਫਾਈਲੀ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਸਿਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਢਾਂਚਾਗਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

17. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਤੱਥ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। .2.

18. ਦਰਅਸਲ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ

ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪਰ ਜੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਵਿਗੜੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲੀ ਹੈ।

19. ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 24 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੁਚੱਜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ 5 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ AW-2 ਭਾਗਚੰਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 28.10.2011 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਮਾਨਹਾਪੁਰਾ ਸਾਈਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੋਡਵੇਜ਼ ਪਰ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੌਜਵਾਨ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਾਂ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਸਬੰਧੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਚੰਦ ਵੱਲੋਂ ਐਫਆਈਆਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-1 ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜੂ ਲਾਲ ਖਟੀਕ ਪਿਲੀਅਨ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਰਾਜੂ ਲਾਲ ਖਟੀਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜੂ ਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਭਾਗਚੰਦ ਦਾ ਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜੂ ਲਾਲ ਖਟੀਕ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ-3 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਸੜਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬੱਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, AW-2 ਭਾਗਚੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਪਿਲੀਅਨ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ/ਚਰਚਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ 5 ਤੋਂ 9 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਗਚੰਦ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਸਵਾਰੀ ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਦੂਜਾ, ਉਕਤ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਖੁਦ, ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ" ਗਵਾਹ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਟ ਮੈਪ (ਐਕਸ.3) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ।

20. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਮੰਗਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ. ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ। 5, (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ. ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੀਪ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਜੀਪ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"22. ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ 6 ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਸੱਟ ਉਦੋਂ ਲੱਗੀ ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਬਿਨਾਂ ਹਾਰਨ ਵਜਾਏ ਉਲਟਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਕੰਮ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 11-15 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 533-34)

"11. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਵਾਪਰਨਾ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

12. ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿਮਾਗੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੱਸ 'ਚ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕੰਬਲ 'ਚ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਮਿਲੀ। ਜੇਕਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਮੌਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮਪੁਰ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਰਾਤ ਭਰ ਅਣਪਛਾਤੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 13. ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰਿਆ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

14. ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬੱਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਿਧਾਂਤ

ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਤੜਕੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

15. ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੱਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ। ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਬਨਾਮ ਅਮੀਰ ਚੰਦ7 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸਐਸਪੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 12 ਅਤੇ 13 ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: (ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 638)

“12. ਦੂਸਰਾ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਸੀ ਉਮੇਦ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ। ਉਮੇਦ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਮੇਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਔਰਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਮੇਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪਹੁੰਚ ਪੀੜਤ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਨੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

13. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਖੌਤੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹੀ "ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪੈਸੇ

ਹੜੱਪਣ ਦਾ ਇੱਕ ਯੰਤਰ" ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੋਜ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ..."

24. N.K.V. ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਬ੍ਰੋਸ. (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਕਰੂਮਈ ਅੰਮਾਲ8, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ . ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਹਲੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 458-59)

"3. ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਤਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਵਾਲੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਕਸਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੈਜ਼ ਇਪਸਾ ਲੋਕੀਟਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਉਥੇ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਾ ਜਾਣ। ਸਾਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ, ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਨਤਾ, ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਹ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੇ ਭਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦਾਰੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਗ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 41

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਠੋਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਤੀਸਰਾ ਕਾਰਕ ਜੋ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇ ਸਦਮੇ ਅਤੇ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਉਦਾਸੀਨ ਹਨ।

25. ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ 9 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਪਟਾਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਛੋਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਲਾ ਦੱਤਾ 10 ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 650)

"8. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਲਾ ਦੱਤਾ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (ii), (v) ਅਤੇ (vi) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (SCC p. 518, ਪੈਰਾ 10) '10. (ii) ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

• * *

(v) ਹਾਲਾਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। …

(vi) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਇਹ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

9. ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਨੋਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ: (ਸ਼ੀਲਾ ਦੱਤਾ ਕੇਸ, SCC ਪੰਨਾ 519)

'10. … ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸਾਰ. ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡਿਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ, ਅਰਥਾਤ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਘਟਨਾ, ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਹਾਦਸਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖਤ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 21. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ/ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਅਪਣਾਈ।

22. ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਬੇਅਰਿੰਗ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ 25 SA 6923 ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਨੰਬਰ 1 (ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਇੱਕ ਬੱਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਘਟਨਾ। ਨੰਬਰ RJ-26/P.A. ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ 0042, ਵਿਧੀਵਤ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਏ.ਡੀ.1 ਅਤੇ ਏ.ਡੀ. 3 ਦੇ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਬੈਰਵਾ (ਏ.ਡੀ. 247/2011) (ਐਕਸ. 1) ਅਤੇ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ. 2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2), ਉਸ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 279, 337 ਅਤੇ 304ਏ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 134/187 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ 28.10.2011 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਸੀਤਾਰਾਮ, ਸਵਾਰੀ ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ. ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰਬਰ ਆਰਜੇ 25 ਐਸਏ 6923 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਬਾਪੂਏ ਤੋਂ ਚੌਟ ਕਾ ਬੜਵੜ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦਾਊਦ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮਹਾਪੁਰਾ ਟ੍ਰਾਈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਆਰ.ਜੇ.-26/ਪੀ.ਏ. 0042 ਨੰਬਰ 1 (ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 23. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 247/2011 (ਐਕਸ. 1) ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ. 2) ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਿਰਫ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 247/2011 ਗਲਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਗੰਜੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 279, 337 ਅਤੇ 304ਏ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 134/187 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 247/2011 (ਐਕਸ. 1) ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ. 2) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫਿਰ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

24. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਨੰ. RJ-26/P.A. ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 0042. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ. 4) ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਦਮੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬੱਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ 247/2011 ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। (ਐਕਸ. 1). 25. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ FIR 247/2011 (Exh. 1) ਅਤੇ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ (exh. 2) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਵਿਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਮੰਗਲਾ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ।

26. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 28-10-2011 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀਤਾਰਾਮ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ 25 SA 6923 ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਬੱਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। .1. (ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਗਮ) ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ RJ-26/P.A. 0042 ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

27. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਗਚੰਦ ਖਟੀਕ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਰਾਜੂਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਗਚੰਦ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਕਤ

ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਪਖਾਲਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ 3 (ਤਿੰਨ) ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਨ ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ: “ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 ਭਾਗ ਚੰਦ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਦੇਵ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਨੁਮਾਇਸ਼-2 ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਭਾਗ ਚੰਦ ਦਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਹੋਣਾ। ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 ਭਾਗ ਚੰਦ ਖਟੀਕ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਬਨਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬਨਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਭਾਗ ਚੰਦ ਪਿੰਡ ਪੱਖਲਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ ਜਦਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 3 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟਾਇਲਟ ਜਾਣ ਦਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 ਭਾਗ ਚੰਦ ਖਟੀਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 28.10.2011 ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਪਿੰਡ ਸ਼ਿਵਦ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਨਿਮਰ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ 3 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਪੱਖਲਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 ਭਾਗ ਚੰਦ ਖਟੀਕ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਯੋਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਗਵਾਹ ਭਾਗ ਚੰਦ ਖਟੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਓ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੁਲੀਸ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਨਿਮਰ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ

ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 ਭਾਗ ਚੰਦ ਖਟੀਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਗਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਭਾਗਚੰਦ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਰਹੱਸਮਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗਲਾ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਹੈ] ਕਿ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਿਆਰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 29. ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 11, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ:

"278. ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਰਹਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 139 ਅਤੇ 145 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਿਰਹਾ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਰ੍ਹਾ ਜਾਂਚ-ਇੰਚੀਫ਼ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਇਕ ਤੇਜ਼ਾਬ-ਜਾਂਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ:

(1) ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ;

(2) ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ;

(3) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਹਨ ਉਹ ਉਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ; ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਹਿਲਾ ਦੇਣਾ।

279. ਉਪਰੋਕਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਖੋਜੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕੇ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਤਰਕ ਦੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। 30. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਗਚੰਦ (ਈ. 2) ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ, ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜੁਝਾਰੂ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਟੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਮੇਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਪਛਾਣ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ.247/2011 (ਐਕਸ.1) ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ.2.) ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ 2 ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

31. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ "ਸਰਬੋਤਮ" ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਲੱਭਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਟੱਚਸਟੋਨ। ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡਿਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਾਪਰਵਾਹ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਲੀਅਨ ਸਵਾਰ, ਰਾਜੁਲਾਲ ਖਟੀਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ।

32. ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 134 (ਐਕਸ. 7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ.2। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਭਾਗਚੰਦ (ਏ.ਡੀ.2) ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸ. 3) 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਬੱਸ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਸੜਕ ਦੇ ਠੀਕ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਗਚੰਦ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸ. 3) ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਘੋਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ. 1 (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1) ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਤਾਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

34. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗਵਾਹ ਏ.ਡੀ.2 (ਭਾਗਚੰਦ) ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 2 ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਸੜਕ ਦੇ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ

ਨਾਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ। ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. 247/2011 (ਐਕਸ. 1) ਅਤੇ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ (ਐਕਸ. 2) ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਬੱਸ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੁਲਸੀਨਾ ਫਰਨਾਂਡਿਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਗਲਾ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

35. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ (2017 ਦਾ SBCMA ਨੰਬਰ 581) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗਣਿਤ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. 12 ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

36. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 14 ਦਸੰਬਰ, 2016 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ

ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate